

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: 1) **N. T.**, st. příslušnost Arménská republika
2) **S. M.**, st. příslušnost Česká republika
obě bytem X
zastoupené Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou
se sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalované: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie**
se sídlem Olšanská 2, P. O. Box 78, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 9. 2021, č. j. CPR-20047-3/ČJ-2021-930310-V238,

takto:

- I. Žaloba se *zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemají právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se *nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně č. 1, státní občanka Arménie, je zletilá dcera žalobkyně č. 2, státní občanky ČR. Předmětem sporu je otázka účastenství matky v řízení o správním vyhoštění, později překvalifikovaném na řízení o povinnosti opustit území EU vedeném s její zletilou dcerou. Zodpovězení této otázky má význam pro posouzení včasnosti odvolání, které podala žalobkyně č. 1 proti rozhodnutí o povinnosti její dcery opustit území.

II. Rozhodnutí správních orgánů a dosavadní procení vývoj věci

2. Policie se žalobkyní č. 1 zahájila dne 11. 11. 2020 řízení o správním vyhoštění pro její neoprávněný pobyt v ČR. Téhož dne s ní provedla výslech. Žalobkyně č. 1 uvedla, že do ČR přicestovala v červnu 2019 za prací. Na dotaz, zda má na území ČR či EU nějakou rodinu, uvedla: „V ČR mám blízkou osobu, ale nechci ji do tohoto řízení zatahovat“. V Arménii má manžela a dceru. Uvedla také, že má v plánu vycestovat do Arménie. Chtěla by mít k vycestování alespoň 40 dnů, aby zařídila péči o její blízkou osobu, která zde legálně pobývá. Poté dobrovolně vycestuje.
3. Zahájené řízení o správním vyhoštění policie překvalifikovala na řízení o povinnosti opustit území podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 1. 8. 2021 („zákon o pobytu cizinců“). Shledala, že by rozhodnutí o správním vyhoštění nepřiměřeně zasáhlo do soukromého života žalobkyně č. 1. Výsledkem tohoto řízení bylo rozhodnutí ze dne 11. 11. 2020, č. j. KRPB-211896-11/ČJ-2020-060022-50A, kterým policie uložila žalobkyni č. 1 povinnost opustit území členských států EU do 40 dnů ode dne právní moci.
4. Dne 14. 7. 2021 žalobkyně zaslaly policii podání, kterým se žalobkyně č. 2 domáhala uplatnění práv účastníka řízení. Tvrdila, že žalobkyni č. 1 je třeba považovat za rodinného příslušníka občana ČR/EU, protože žalobkyně č. 2 je závislá na péči, kterou jí její dcera poskytuje. Kromě toho spolu obě žily ve společné domácnosti v Arménii. Žalobkyně č. 2 zároveň podala odvolání proti rozhodnutí o povinnosti opustit území. Vadu spatřovala v tom, že měla být po celou dobu řízení jeho účastníkem. Tvrdily také, že rozhodnutí o povinnosti opustit území nepřiměřeně zasahuje do jejich soukromého a rodinného života. Vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území odporuje směrnici č. 2004/38/ES, která s žádným podobným institutem u rodinných příslušníků občanů EU nepočítá. K odvolání žalobkyně doložily rodný list žalobkyně č. 1.
5. Žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 9. 2021, č. j. CPR-20047-3/ČJ-2021-930310-V238 („rozhodnutí žalované“) odvolání žalobkyně č. 1 zamítla pro opožděnost a odvolání žalobkyně č. 2 zamítla pro nepřípustnost. Žalovaná v obecné rovině nepochybně, že v řízení o vyhoštění rodinného příslušníka občana ČR/EU může být jeho účastníkem také občan, od kterého cizinec své postavení rodinného příslušníka odvozuje, pokud se taková osoba zjistí, nebo se postavení účastníka dovolává. V řízení vedeném se žalobkyní č. 1 se však její matka nedovolávala postavení účastníka řízení a sama žalobkyně č. 1 výslovně odmítla svou matku do tohoto řízení „zatahovat“. Prvostupňový správní orgán proto nepochybil, pokud vedl řízení pouze s žalobkyní č. 1 a z vlastní iniciativy nezjišťoval, zda se vydání rozhodnutí dotkne osoby blízké žalobkyni č. 1.

III. Žaloba a vyjádření k žalobě

6. Žalobkyně namítají, že žalobkyně č. 2 měla být účastnicí řízení o povinnosti opustit území EU vedeném s její dcerou – žalobkyní č. 1. Žalobkyně č. 2 tvrdí, že o rozhodnutí o

povinnosti dcery opustit území se dozvěděla dne 14. 7. 2021, kdy také uplatnila svá práva účastnice řízení a rozhodnutí o povinnosti opustit území napadla odvoláním.

7. Žalobkyně č. 2 tvrdí, že se svou dcerou v Arménii původně žila ve společné domácnosti a spolu žijí i v ČR. S ohledem na svůj věk a zdravotní stav je žalobkyně č. 2 závislá na péči, kterou jí dcera poskytuje. Vzhledem k tomu, že žalobkyně č. 2 je občankou ČR, je žalobkyni č. 1 nutné považovat za rodinného příslušníka občana EU. Žalobkyně č. 2 proto měla mít v řízení o povinnosti její dcery opustit území ČR postavení účastníka řízení podle § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Odkázala v tomto ohledu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2019, č. j. 9 Azs 256/2019-24.
8. Žalobkyně č. 2 proto mohla napadnout rozhodnutí o povinnosti opustit území odvoláním ve lhůtě plynoucí od okamžiku, kdy se o něm dozvěděla, tj. od 14. 7. 2021. Její odvolání nemělo být nepřípustné. Žalovaný měl odvolání žalobkyně č. 2 věcně přezkoumat, zejména z hlediska otázky nepřiměřenosti zásahu rozhodnutí o povinnosti opustit ČR do soukromého a rodinného života žalobkyň.
9. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že účastenství žalobkyně č. 2 by zřejmě nebylo vyloučeno, pokud by žalobkyně č. 1 naplňovala definici rodinného příslušníka občana EU. Takovou rodinou vazbu však prvostupňový orgán v řízení nezjistil, protože sama žalobkyně nechtěla své rodinné příslušníky do řízení zatahovat. Ani sama žalobkyně č. 2 se svého účastenství aktivně nedomáhala.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. O žalobě krajský soud rozhodl bez ústního jednání. Žalovaná s tím souhlasila a žalobkyně včas neprojevil nesouhlas s tímto postupem.
11. Žaloba *není důvodná*.
12. Odvolání žalobkyně č. 1 žalovaný zamítl pro opožděnost. Ve vztahu k tomuto výroku rozhodnutí žalovaného žalobkyně žádné žalobní námitky nevznáší. Krajský soud proto bude posuzovat pouze námitky žalobkyně č. 2 týkající se jejího účastenství v řízení o povinnosti žalobkyně č. 1 opustit území EU.
13. Krajský soud úvodem upozorňuje, že postavení účastníka řízení a z toho plynoucí soubor práv a povinností náleží jen tomu, koho za účastníka řízení považuje zákon, nikoliv správní orgán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 95/2008-73). Proto pokud správní orgán s některou osobu jako s účastníkem nejedná, byť tato osoba účastníkem měla být, „nezbavuje to tuto osobu postavení účastníka řízení z materiálního pohledu. Jestliže se taková osoba obrátí na úřady až po vydání rozhodnutí s odvoláním, pak se o jejím účastenství rozhodne v rámci rozhodnutí o podaném odvolání“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2014, č. j. 6 As 154/2013-27). Odvolání podané osobou, která měla být účastníkem řízení, pak nelze zamítnout pro nepřípustnost pouze z toho důvodu, že se tato osoba jako účastník „nepřihlásila dříve“. Žalovaná pochybila, pokud otázku účastenství žalobkyně č. 2 neposoudila. Krajský soud však toto pochybení nepovažuje za natolik závažné, aby mělo vliv na zákonnost rozhodnutí žalované. Žalobkyně č. 2 totiž z materiálního pohledu účastníkem řízení není.
14. Své účastenství žalobkyně č. 2 dovozuje z toho, že pokud je občankou ČR, její dceru je nutné považovat za rodinného příslušníka občana EU.

15. V případě rodinných příslušníků občanů ČR/EU by občan, od něhož rodinný příslušník odvozuje své postavení, v zásadě měl být účastníkem řízení. Právo rodinného příslušníka na pobyt je totiž právem odvozeným od práva občana EU na volný pohyb (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 12. 3. 2014 ve věci C-456/12 *O. a B.*, bod 36). Omezením práva pobytu rodinného příslušníka (mj. v podobě jeho vyhoštění) proto dochází k přímému dotčení práv občana EU. Pokud by tedy žalobkyně č. 1 skutečně byla rodinným příslušníkem občana EU (žalobkyně č. 2), žalobkyně č. 2 by měla být účastníkem řízení o správním vyhoštění, resp. povinnosti žalobkyně č. 1 opustit území EU.
16. Definici rodinného příslušníka občana EU obsahuje § 15a zákona o pobytu cizinců. Podle jeho odstavce 1 se rodinným příslušníkem občana EU rozumí jeho a) manžel; b) rodič, jedli o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje; c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a d) potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.
17. Odstavec 2 tohoto ustanovení pak za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud 1. *ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti*, 2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo 3. se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo b) má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním vespolečné domácnosti.
18. Byť by to krajský soud očekával, žalobkyně nevymezily, podle kterého z uvedených ustanovení považují žalobkyni č. 1 za rodinnou příslušnici žalobkyně č. 2. Odkazovaly pouze na to, že žalobkyně č. 2 je s ohledem na svůj věk a zdravotní stav závislá na péči poskytované žalobkyní č. 1 a že spolu žily a žijí ve společné domácnosti. Tyto skutečnosti však ze žalobkyně č. 1 rodinného příslušníka ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců nečiní.
19. To, že žalobkyně č. 2 je údajně závislá na péči své dcery (což ovšem v řízení ani nijak nedoložila), žádnou relevanci nemá. Zákon přiznává postavení rodinného příslušníka pouze cizinci, který je závislý na výživě nebo péči poskytované občanem EU, nikoliv naopak.
20. Relevanci by proto mohlo mít pouze to, že žalobkyně spolu v Arménii žily ve společné domácnosti [§ 15a odst. 2 písm. a) bod 1]. Toto ustanovení přitom je podle krajského soudu nutné vykládat tak, že se musí jednat o členství v domácnosti občana EU bezprostředně před jeho vstupem, resp. vstupem jeho rodinného příslušníka na území ČR. A s ohledem na skutkové okolnosti tohoto případu lze skutečně pochybovat o tom, že by žalobkyně v Arménii sdílely společnou domácnost bezprostředně před příjezdem žalobkyně č. 1 do ČR.
21. Žalobkyně č. 2 má již občanství ČR, je proto zřejmé, že v ČR již několik let žije. Žalobkyně č. 1 přicestovala do ČR v roce 2019 za prací, nikoliv aby se sloučila se svou

matkou. Žalobkyně při podání odvolání své tvrzení o tom, že v Arménii žily ve společné domácnosti, navíc nijak nedoložily. Pokud se však někdo domáhá v řízení podle zákona o pobytu cizinců postavení rodinného příslušníka občana EU, je na něm, aby doložil, definici rodinného příslušníka skutečně naplňuje. Žalobkyně č. 1 se o to ani však nepokusila. Dokonce v řízení o povinnosti opustit území sama odmítla uvést své rodinné vazby v ČR. Za těchto okolností proto nelze žalované vyčítat, že žalobkyni č. 2 nepovažovala za účastnici řízení a její odvolání zamítla jako nepřípustné.

IV. Závěr a náklady řízení

36. Krajský soud z výše popsaných důvodů zamítl žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. O nákladech řízení rozhodl podle § 60 s. ř. s. Neúspěšné žalobkyně nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. listopadu 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení: B. K.